

CAPITOLUL 16

1. Am auzit. Vezi cap. 1:2,10.

Un glas tare. Compară cu cap. 1:10.

Din templu. În lumina faptului că cei șapte îngeri purtători ale celor șapte ultime plăgi au ieșit deja din templu (cap. 15:6), și că “nimeni nu putea să intre în templu” (vezi v. 8), aceasta apare să fie vocea lui Dumnezeu Însuși.

Șapte îngeri. Pentru semnificația numărului “șapte” în Apocalipsa vezi cap. 1:11.

Duceți-vă. Deși Ioan nu specifică momentul dării acestei porunci înfricoșătoare, contextul face evident faptul că porunca va fi dată cu puțin după închiderea timpului de probă, dar înainte de venirea lui Hristos (cf. cap. 15:8). Evident, nemaiîntâlnita serie de calamități prezisă aici (vezi mai jos la “vărsați”) este încă în viitor.

Faptul că prima plagă este căzută asupra oamenilor care au primit semnul fiarei și care s-au închinat icoanei ei (cap. 16:2) plasează plăgile după ridicarea icoanei și punerea semnelui (vezi cap. 13:14–17), dar și după proclamarea celui de-al treilea înger, care avertizează împotriva fiarei și a semnelui ei (vezi cap. 14:9–11). Mai mult decât atât, faptul că cele șapte plăgi din urmă constituie plinătatea mâniei divine neîndulcită cu milă (cap. 14:10; 15:1; 16:1) implică în mod clar ideea că timpul de probă al celor peste care cade s-a sfârșit (vezi cap. 22:11). Faptul că la vremea celei de-a cincea plăgi oamenii încă suferă din pricina rănilor produse de prima plagă (cap. 16:11) implică clar ideea că aceste plăgi vor cădea succesiv și comparativ într-o perioadă scurtă de timp (vezi v. 2). Se pare de asemenea că judecarea Babilonului tainic, care are loc sub cea de-a șaptea plagă (v. 19), precede pe cea a împăraților pământului la arătarea lui Hristos (vezi cap. 17:16; 18:11,20; 19:2,11–19; cf. cap. 6:15–17; 14:14).

Vărsați. Adică să lovească pământul cu calamitățile simbolice reprezentate de cele șapte potire (vezi cap. 15:7). În anumite aspecte cele șapte plăgi din urmă sunt similare cu cele zece plăgi căzute asupra Egiptului (Exod. 5:1 la 12:30). Ambele serii certifică autoritatea și puterea superioară ale lui Dumnezeu. Ambele serii duc la înfrângerea decisivă a oamenilor care au ales să Îl sfideze pe Dumnezeu, și astfel la eliberarea poporului Său ales dintr-o situație care altfel ar fi fost fără scăpare. Ambele serii demonstrează dreptatea lui Dumnezeu și aduc onoare și slavă Numelui Său.

Fiecare din cele zece plăgi căzute asupra Egiptului au fost dureroase literal; și fiecare dintre ele a fost desemnată să demonstreze cât de false erau pretențiile și cât de zadarnică era încrederea acordată unei religii false (vezi Exod. 7:17; 12:12; cf. PP 333,758–760). Similar, ultimele șapte plăgi vor fi literale, fiecare dintre ele lovind răsunător în câte un aspect al religiei apostate și astfel având o armonie superioară simbolică. Este evident, spre exemplu, că primul înger nu toarnă un element chimic dintr-un potir literal peste oamenii care au primit un semn literal al fiarei și care au fost supuși de o fiară literală. Îngerul în sine poate fi literal, iar oamenii asupra cărora va cădea plaga sunt cu siguranță oameni literali, iar suferințele lor de asemenea literale. Importanța simbolică a celei de-a treia plăgi este clar indicată în Apoc. 16:5,6.

Pe pământ. Adică asupra locuitorilor pământului.

Mâniei lui Dumnezeu. Vezi 2 Împ. 13:3 Apoc. 14:10. S-ar putea pune întrebarea de ce pedepsește Dumnezeu pe oameni într-o manieră atât de înspăimântătoare cum este descrisă în cap. 16 după închiderea timpului de probă pentru oameni, când nu va mai fi nici o ocazie de pocăință. De ce nu vine

Hristos că să pună capăt imediat domniei păcatului? În timpurile Vechiului Testament diferite calamități ca invazii, foamete, ciumi, cutremure și alte dezastre naturale erau adesea permise de Dumnezeu ca un remediu, ca niște mijloace disciplinare care să îi aducă pe oameni la pocăință (vezi Isa. 1:5–9; 9:13; 10:5,6; 26:9; Ier. 2:30; 5:3; Osea 7:10; Ioel 1:4; 2:12–14; Amos 4:6–11; Hagai 1:5–11; vezi 1 Sam. 16:14; 2 Cron. 18:18). Este cât se poate de clar că ultimele șapte plăgi nu servesc unui astfel de scop pozitiv (vezi mai sus la “vărsați”). În orice caz, nu poate fi nici o îndoială că plăgile servesc ca niște funcții necesare în desfășurarea Planului de mântuire.

Se poate observa că primele patru chiar cinci plăgi sunt, într-un anumit sens, de o natură preliminară și conduc pe oameni la conștientizarea faptului că ei s-au luptat împotriva lui Dumnezeu (vezi GC 640). Însă în loc de a se pocăi ei Îl blestemă cu mai multă ură și devin tot mai neclintii în opoziția lor (vezi Apoc. 16:9,11,21). Plăgile servesc astfel pentru a descoperi spiritul de răzvrătire care le controlează pe deplin inimile acestora. Neghina, cunoscută mai dinainte, acum este dovedită a fi neghină (cf. Mat. 13:24–30,36–43), iar dreptatea lui Dumnezeu de distrugere a lor este făcută evidentă (cf. GC 670). Total opus, încercările marelui timp de necaz ce însoțește plăgile desăvârșește caracterul sfinților, și îi conduce pe aceștia la o încredere tot mai mare în Dumnezeu. Compară cu Apoc. 7:4.

Așa cum a-ți da viața pentru cineva este suprema manifestare a dragostei (Ioan 15:13), tot la fel dorința de a lua viața altcuiva denotă ultimul grad de ură. În timpul ultimelor două plăgi se conturează o situație care face această distincție pe deplin evidentă, chiar participanților înșiși, iar dreptatea lui Dumnezeu în sfârșirea istoriei umane este astfel făcută evidentă înaintea oamenilor și a îngerilor deopotrivă (vezi Rom. 14:11; Fil. 2:10; GC 638–640; cf. PP 260; cf. Apoc. 16:13,14,16,17). Se va demonstra înaintea universului că poporul rămășiței va alege mai degrabă să moară

decât să nu asculte de Dumnezeu, și că cei ce au ales slujirea Satanei, dacă li s-ar permite, ar ucide pe toți cei care le stau împotriva planului lor de a avea controlul asupra pământului. Surprinși exact în acțiunea lor de a duce la îndeplinire decretul de moarte, ei rămân fără scuză înaintea lui Dumnezeu. Vezi cap. 16:17.

Este astfel clar trasată linia între cei care slujesc lui Dumnezeu și cei care nu-I slujesc Lui, iar prin cei neconvertiți diavolului i se permite să demonstreze ce ar ajunge întreg universul dacă i s-ar permite să aibă controlul asupra sa (vezi GC 37). Compară cu cap. 7:1.

2. Cel dintâi. Identificarea numerică a fiecărui înger implică faptul că plăgile sunt succesive (vezi vs. 1,11).

Rană. Gr. *helkos*, “bubă”, “rană”, “o rană cu puroi”. În Septuaginta *helkos* este folosit pentru bubele căzute asupra egiptenilor (Exod. 9:9,10), “bubele rele” care nu se puteau vindeca (Deut. 28:27), și pentru bubele care au apărut pe trupul lui Iov (Iov 2:7). Împotriva acestor “bube” lăudata putere făcătoare de minuni a duhurilor cooperează acum cu creștinismul apostat (Apoc. 13:13–14; 18:2; 19:20) dovedindu-se neputincioasă (vezi comentariile la cap. 16:14). Falsitatea acestor pretenții pe care oamenii le-au fundamentat pe puterea făcătoare de minuni este demonstrată într-un mod pe care nu-l pot contesta (cf. Exod. 8:19).

Rea și dureroasă. Sau, “dureroasă și aspră”, “chinuitoare și dezgustătoare”.

Oamenii. Prima parte a “mâniei lui Dumnezeu” (v. 1) cade asupra celor ce nu au luat aminte fie la întreta solie îngerească, care îi avertiza împotriva închinării “fiarei și a icoanei ei” (cap. 14:9), fie la chemarea finală a lui Dumnezeu de a ieși din Babilonul tainic (cap. 18:1–4). Această plagă nu va fi universală (vezi GC 628).

Semnul fiarei. Vezi cap. 13:16.

Care se închinau icoanei ei. Vezi cap. 13:14,15.

3. În mare. Sub cea de-a treia plagă sunt lovite “râurile și izvoarele apelor” (v. 4).

Marea este folosită în primul rând ca o cale pentru comerțul internațional și călătorii. S-a sugerat că, prin obstrucționarea călătoriilor și a comerțului internațional (vezi cap. 13:13–17; 16:13,14; 17:3,12), această plagă este desemnată a demonstra într-un mod remarcabil nemulțumirea lui Dumnezeu cu privire la planul Satanei de a aduna laolaltă toate popoarele pământului sub conducerea sa. Compară cu experiența lui Balaam (Num. 22:21–35). Asemeni primei plăgi, nici cea de-a doua nu este universală (vezi Apoc. 16:2; GC 628).

Sânge. Fără îndoială în consistență, miros, culoare, dar nu neapărat în compoziție.

Unui om mort. Nu poate fi imaginat ceva mai dezagreabil decât sângele coagulat al unui om mort.

Orice făptură vie. Cuvântul folosit aici pentru “făptură” (*psuchē*) se poate referi atât la viața animală cât și la cea umană (vezi Mat. 10:28; cf. Ps. 16:10). În Apoc. 8:9 *psuchē* este tradus tot prin făpturi cu sensul de viețuitoare marine. În Gen. 8:1 echivalentul ebraic (*nephesh*, “viețuitoarele”) este folosit asemănător cu privire la animale (cf. Iov 12:10).

4. Râuri și în izvoarele apelor. În vremurile biblice “râurile și izvoarele apelor” erau folosite în principal pentru cererile de zi cu zi privitoare la băutură, spălare și irigare. În timp ce a doua plagă va avea ca rezultat, fără îndoială, o mare inconveniență și probabil întreruperea călătoriilor (vezi v. 3) efectele celei de-a treia plăgi vor fi imediate și serioase. Compară cu prima plagă căzută asupra Egiptului (vezi Exod. 7:17,19). Asemeni primei și celei de-a doua plăgi, nici cea de-a treia nu va fi universală (vezi GC 628).

5. Am auzit. Vezi cap. 1:2,10.

Îngerul apelor. Adică unul care are stăpânirea asupra apelor. Compară cu îngerii din cap. 7:1 și 14:18, care au putere asupra “vântului” și respectiv a “focului”. Referirea de aici poate fi foarte bine făcută asupra aceluși înger care este desemnat să arunce plaga sa asupra “râurilor și izvoarelor apelor”.

Drept ești Tu. Natura teribilă a celei de-a treia plăgi evident necesită un cuvânt de apărare a lui Dumnezeu pentru autorizarea ei. El este cu toate acestea drept în demonstrarea “mâniei” Sale (vezi cap. 15:3,4; 16:1).

Doamne. Indicația textuală (vezi cap. 1:3) atestă omiterea acestui cuvânt.

Ești și care erai. Vezi cap. 1:4.

Tu ești sfânt. Un Dumnezeu care rămâne același stă în deplin contrast cu devastatoarele schimbări care au loc acum pe pământ.

În felul acesta. Literal, aceste [lucruri], adică primele trei plăgi și probabil și cele ce nu au căzut încă.

6. Au vărsat. Aceasta include fără îndoială sângele nevărsat încă al sfinților în viață, care au fost însemnați pentru martiraj (vezi cap. 17:6; 18:20). Condamnând poporul lui Dumnezeu la moarte, cei răi și-au asumat vina pentru sângele lor ca și cum i-ar fi omorât deja (GC 628; cf. Mat. 23:35).

Sfinților și al proorocilor. Vezi Faptele Ap. 9:13; Rom. 1:7; Apoc. 18:20.

Le-ai dat. Plaga este anunțată a fi o acțiune directă din partea lui Dumnezeu (vezi v. 1; cf. GC 36,37).

Sunt vrednici. Pedepsa este conformă gravității crimei. Cei răi merită pedeapsa care cade asupra lor; în nici un caz nu este un gest arbitrar din partea lui Dumnezeu (vezi v. 1).

7. Am auzit. Vezi cap. 1:2,10.

Altarul zicând. Adică altarul tămâierii. Nu este făcută nici o mențiune cu privire la un altar unde să se aducă jertfe arderi de tot (cf. cap. 8:3; 9:13; 14:18). Pentru funcția altarului tămâierii din serviciul vechiului cort vezi Exod. 30:1,6. Probabil aici înseamnă faptul că nu altarul a vorbit, ci un înger care slujea acolo sau stătea alături de el (cf. cap. 14:18). Fără îndoială că altarul nu este personificat.

Doamne Dumnezeule, Atotputernice. Vezi cap. 1:8.

Adevărate și drepte. Vezi cap. 1:5; 3:7; 6:10; 15:3. Cu referire la teribilele judecăți căzute asupra celor care au respins mila

divină. Dumnezeu este adevărat în sensul că El este drept față de Cuvântul Său – El va face ceea ce a promis că va face (cap. 14:9–11; etc.). El este drept în sensul că dreptatea cere judecata celor care au disprețuit Cerul. Vezi cap. 16:1.

Judecățile. Adică actele de judecată, însemnând plăgile.

8. Peste soare. Conform textului grecesc primele trei plăgi sunt aruncate respectiv în (*eis*) pământ, mare și râuri și izvoarele apelor. Următoarele trei sunt aruncate respectiv peste (*epi*) soare, scaunul de domnie al fiarei și râul Eufrat. Al șaptelea aruncă plaga sa în (*eis*; în orice caz indicația textuală (vezi cap. 1:3) favorizează redarea peste [*epi*]) văzduh. Nu este foarte clar ce distincție a dorit aici Inspirația, asta în cazul în care există vreuna.

I s-a dat. Sau, i-a fost permis.

Să dogorească pe oameni cu focul lui. Sau, să îi ardă pe oameni cu foc. În mod normal soarele încălzește pe oameni și le oferă o bună dispoziție, controlează creșterea plantelor, climatul și multe alte procese naturale necesare menținerii vieții pe pământ. Acum trimite un exces de căldură și energie care tinde să chinuiască pe oameni și să distrugă viața. Deși, fără îndoială, oamenii suferă direct din pricina intensității căldurii, rezultatele ei cele mai rele sunt cu siguranță cea mai aspră secetă și foamete pe care le-a cunoscut lumea vreodată (vezi GC 628). Plaga literală este însoțită de o foamete după Cuvântul lui Dumnezeu (cf. Amos 8:11,12). Pe pământ este o febrilă dar zadarnică căutare după mijloace care să aline suferința și nevoia provocate de primele patru plăgi, dar și să evite următoarele calamități (GC 629). Nu este aici o părere de rău după voia lui Dumnezeu, ci o părere de rău după felul lumii (vezi 2 Cor. 7:9–11). Obiectivul ei este să scape de chinul provocat de plăgi, și nu de a deveni într-o adevărată stare de împăcare cu Dumnezeu. În consecință, Satana convinge pe locuitorii pământului nu că sunt păcătoși, ci că au greșit în tolerarea poporului ales al lui Dumnezeu (vezi EW 34; vezi Apoc. 16:14). Asemeni celor trei

plăgi precedente, nici aceasta nu este universală (GC 628).

9. Au hulit. Gr. *blasphemeō* (vezi cap. 13:1). Aici a huli pe Dumnezeu înseamnă a vorbi despre El într-un mod insultător. Sub cea de-a patra plagă oamenii încep să Îl învinovățească pentru chinul lor, și, în cele din urmă, că de fapt ei se luptă împotriva Lui (vezi cap. 16:1).

Numele Dumnezeului. Adică al lui Dumnezeu Însuși. Numele descrie persoana care-l poartă (vezi Mat. 6:9; Faptele Ap. 3:16).

Stăpânire peste aceste urgii. Ei văd plăgile ca pe o demonstrare a puterii divine (vezi v. 1).

Nu s-au pocăit. În loc de a recunoaște vina lor ei au început să dea vina pentru starea lor mizerabilă pe cei care au rămas adevărat și loial popor al lui Dumnezeu (vezi EW 34; GC 624). Într-o cumplită ticăloșie, ei refuză să se supună voii Lui, și demonstrează ceea ce sunt cu adevărat – slujitori devotați ai lui Satana (vezi v. 1). Refuzul lor de a se pocăi îi dovedește ca fiind cu totul și fără întoarcere împotriva lui Dumnezeu.

Să-I dea slavă. Adică să Îl recunoască ca fiind adevărat și drept (vezi v. 7). Cei ce suferă din pricina plăgilor refuză să admită că sunt greșiți, iar Dumnezeu este drept, chiar în fața unor judecăți cumplite care ar duce pe omul cinstit și pocăit la îndreptarea căilor sale (cf. Isa. 26:9,10). Inimile lor se dovedesc a fi teribil de împietrite și insensibile fie față de mila divină, fie față de asprimea plăgilor (vezi Exod. 4:21; Efes. 4:30; Apoc. 16:1).

10. Scaunul de domnie. Gr. *thronos*, tron (vezi cap. 13:2). Scaunul de domnie al fiarei este evident centrul de comandă al împărăției ei. Fiara reprezintă în primul rând aici papalitatea în starea ei refăcută, nu atât în aspectele ei religioase cât în pretinsul rol de putere dominantă asupra celorlalte puteri ale lumii (vezi cap. 13:1,2,10; 17:3,8,9,11).

Împărăția fiarei. Cu excepția unei mici rămășițe care rezistă încă, Satana privește lumea ca fiind supusă lui, și, cu deosebire

prin papalitatea refăcută, va căuta să-și asigure un control absolut asupra întregului neam omenesc (vezi GC 571,580,656; 5T 472; 7T 182; vezi cap. 16:13,14; 17:8,12; cf. cap. 19:19). S-ar părea deci că pe durata acestei plăgi întreaga lume este învăluită în întuneric. Astfel, în timp ce oamenii în nepocăința lor bâjbâie după lumină într-o lume spiritual întunecată (vezi cap. 16:8,9) Dumnezeu le trimite un întuneric literal, simbol al adâncii nopți spirituale care va învălui pământul (vezi vs. 13,14).

Întuneric. Întreaga propoziție este literală, împărăția fiarei devenind întunecată, termenul grecesc implicând că va rămâne așa pentru o perioadă de timp. Acesta este un întuneric literal (vezi v. 1), însoțit de frig și mizerie. Absența luminii și a căldurii va fi cu atât mai apăsătoare și dureroasă după căldura excesivă experimentată sub cea de-a patra plagă.

11. Au hulit. Oamenii fac din nou dovada urii lor cumplite față de Dumnezeu.

Atitudinea de care au dat dovadă sub cea de-a patra plagă (vezi v. 9) persistă neabătută.

Dumnezeul cerurilor. Vezi cap. 11:13.

Durerilor lor. Acestea sunt efecte ale plăgilor (v. 10).

Rănilor lor rele. Acestea sunt efectele primei plăgi (v. 2). Evident rănilor produse de prima plagă nu sunt pe loc fatale, cel puțin nu în toate cazurile. De asemenea, este evident că plăgile cad succesiv mai degrabă decât simultan, iar efectele lor persistă (vezi v. 2).

Nu s-au pocăit. Vezi v. 9.

12. Al șaselea. General vorbind, comentatorii adventiști s-au axat pe una din cele două interpretări care s-au atribuit vs. 12–16. Conform primei interpretări “râul cel mare, Euftrat” reprezintă Imperiul Otoman; secarea apelor sale o gradată scădere a puterii imperiului; împărății de la răsărit popoarele din Orient; iar Armagedonul valea literală Meghido din nordul Palestinei. Astfel, căderea Imperiului Otoman este văzută ca pregătind calea popoarelor din Orient pentru a se uni în bătălia din vestul văii Meghido.

Conform celei de-a doua interpretări Euftratul reprezintă poporul pe care Babilonul tainic îl ține rob; secarea apelor sale retragerea sprijinului acordat Babilonului; împărății de la răsărit Hristos și cei care-L însoțesc; iar Armagedonul ultima bătălie a marii lupte dintre Hristos și Satana, dusă pe câmpul de luptă al acestui pământ. Astfel retragerea sprijinului omenesc acordat Babilonului tainic este văzut ca dărâmarea ultimei bariere spre învingerea definitivă și pedepsirea cetății.

Conform primului punct de vedere bătălia Armagedonului începe cu un conflict politic în esență și ajunge la un sfârșit cu arătarea lui Hristos și a oștirilor cerești. Conform celui de-al doilea punct de vedere bătălia Armagedonului începe atunci când puterile religioase și politice ale pământului deschid atacul final asupra poporului rămășiță al lui Dumnezeu.

Deși aceste două puncte de vedere par a fi reciproc exclusive, au de fapt multe lucruri în comun.

Sușținătorii ambelor opinii cu privire la Armagedon sunt în general de acord asupra următoarelor puncte:

1. Că este ultima bătălie din istoria pământului și că este încă în viitor.

2. Că este bătălia marii zile a lui Dumnezeu (v. 14).

3. Că “râul cel mare, Euftrat” este un simbol pentru ființe umane.

4. Că cele trei “duhuri necurate” (v. 13) reprezintă papalitatea, protestantismul apostaziat și spiritismul (sau păgânismul).

5. Că aceste trei duhuri constituie agenții prin care vor fi adunate popoarele pentru bătălie.

6. Că acești agenți care adună popoarele – cele trei duhuri necurate – sunt de o natură religioasă în timp ce forțele adunate sunt politice și militare.

7. Pregătirile pentru bătălie au loc sub cea de-a șasea plagă, dar bătălia în sine este dusă sub cea de-a șaptea plagă.

8. Că într-o anumite fază va fi o luptă adevărată între oameni adevărați, dusă cu arme adevărate.

9. Că va fi o vărsare de sânge la un nivel nemaîntâlnit până atunci.

10. Că toate popoarele pământului vor fi implicate.

11. Că în cele din urmă Hristos și oștirile cerești vor interveni aducând la un sfârșit această bătălie.

12. Că sfinții în viață vor fi martori ai acestei bătălii, dar nu ca participanți direcți.

Diferența fundamentală dintre cele două puncte de vedere constă în problema dacă cele trei elemente, Eufratul, “împărații de la răsărit” și Armaghedonul, trebuie interpretate literal cu o semnificație geografică, sau trebuie interpretate într-un sens cu totul simbolic. Primul punct de vedere presupune acest element ca având o semnificație geografică. Cel de-al doilea punct de vedere afirmă că ele trebuie interpretate în totalitate figurativ, în termenii contextului cap. 13 – 19. Pentru comentarii suplimentare asupra asemănarilor și deosebirilor între cele două puncte de vedere vezi vs. 12–19. Compară cu Dan. 11:36–40.

Așa cum ar fi de așteptat, variații și modificări ale acestor puncte de vedere majore sunt susținute de unii comentatori adventiști. În orice caz spațiul ne limitează cercetarea acestora. Pentru o discuție timpurie asupra punctului de vedere conform căruia bătălia de la Armaghedon este bătălia între Hristos și neamurile nepocăite la cea de-a doua venire, vezi James White în *The Review and Herald*, Jan. 21, 1862, p. 61. Pentru o prezentare formală a punctului de vedere conform căruia bătălia de la Armaghedon implică adunări religioase și politice ale națiunilor pământului în Palestina, vezi Uriah Smith, *The Prophecies of Daniel and the Revelation* (1944), p. 691–701.

Râul cel mare, Eufrat. Vezi cap. 9:14. Susținătorii ambelor puncte de vedere prezentate sunt de acord că aici Ioan nu se referă la râu ca la un râu literal, și nici la secarea literală a apelor sale. Există de asemenea un acord general cu privire la faptul că râul Eufrat reprezintă aici ființe

umane (cf. cap. 17:15). Conform primului punct de vedere, Eufratul reprezintă fostul Imperiu Otoman, prin care curgea râul, iar de la căderea aceluia imperiu la sfârșitul primului război mondial, succesorul său modern, Turcia. Acest punct de vedere presupune că termenul Eufrat, deși nu se referă la râul literal ca fiind “râul”, cu toate acestea conține încă într-o anumită măsură o semnificație geografică literală, până acolo că poate fi o descriere a zonei geografice traversate de către râu, în valea mesopotamiană. Pentru mai mult de 1.000 de ani această zonă a fost administrată de sarazini și turci, iar mai de curând de către guvernul statului Iraq.

Conform celui de-al doilea punct de vedere semnificația termenului Eufrat trebuie să fie extrasă din contextul care descoperă că termenul Babilon este folosit exclusiv ca un simbol al creștinismului apostat (vezi cap. 14:8; 17:5). Istoric și geografic râul literal Eufrat era *râul* Babilonului literal (Ier. 51:12,13,63,64). Ca *râu al* Babilonului mistic, marea cetate (vezi Apoc. 17:18), Eufratul va fi aici disociat cu totul de semnificația sa literală și geografică anterioară și va trebui înțeles în termenii elementului său însoțitor, Babilonul tainic. Apele Eufratului vor fi astfel “apele multe” din cap. 17:1–3,15 pe care stă Babilonul tainic, “locuitorii pământului” pe care Babilonul i-a făcut să se îmbete de “vinul curviei ei” (cap. 17:2; cf. cap. 13:3,4,7,8,14–16).

Apa. Vezi cap. 17:1,15.

A secat. Forma verbului în greacă denotă actul secării ca un fapt împlinit. Conform primului punct de vedere secarea râului Eufrat la care se face referire aici își găsește împlinirea ei în micșorarea treptată a puterii Imperiului Otoman, cu o împlinire completă a acestui element profetic undeva în viitor.

Conform celui de-al doilea punct de vedere secarea apelor Eufratului se referă la retragerea sprijinului acordat Babilonului tainic în legătură cu cea de-a șasea plagă (vezi mai sus la “râul cel mare, Eufrat”; vezi Apoc. 16:14,16,17,19; cf. Isa. 44:26 –

45:2). Susținătorii acestui punct de vedere găsesc efectele secării descrise simbolic în Apoc. 16:18,19; 17:15–18, și literal în GC 654–656.

Pregătită. Conform primului punct de vedere calea împăraților de la răsărit a început să fie pregătită prin micșorarea puterii Imperiului Otoman (vezi mai sus la “a secat”). Conform celui de-al doilea punct de vedere “calea” va fi “pregătită” prin retragerea sprijinului uman acordat Babilonului mistic (vezi vs. 1,12,14,17). Conform primului punct de vedere această pregătire are un caracter geografic și militar, conform celui de-al doilea un caracter moral și spiritual.

Calea. Gr. *hodos*, “cale”, “drum”. În contextul vs. 12–16 aceasta este calea pe care o vor urma împărații răsăritului și armatele lor prin Eufrat pentru a se uni în bătălia cu dușmanii lor. Conform primului punct de vedere această “cale” va fi geografic prin valea mesopotamiană, cândva teritoriu al Imperiului Otoman. Conform celui de-al doilea punct de vedere calea este un simbol – “calea” prin care starea pământului este pregătită pentru Hristos și oștirile cerești în triumful lor asupra Babilonului (v. 19) și a “împăraților pământului” (v. 14).

Împăraților ... din Răsărit. Literal, împărați de la [soare] răsare (vezi cap. 7:2). În armonie cu semnificația geografică pe care ei o atribuie “râului cel mare, Eufrat”, cei care susțin primul punct de vedere înțeleg “împărații din răsărit” într-un sens geografic, ca desemnând popoarele din răsăritul văii mesopotamiene.

Conform celui de-al doilea punct de vedere “împărații din răsărit” reprezintă pe Hristos și pe cei ce-L însoțesc. Acest punct de vedere bazează termenul “împărații din răsărit”, asemeni altor expresii simbolice din Apoc. 16:12, pe incidentul istoric al cuceririi Babilonului de către Cir, care mai târziu a eliberat pe poporul lui Dumnezeu, evreii, permițându-le să se întoarcă în țara lor de baștină.

13. Am văzut. Vezi cap. 1:1.

Din gura. Gura este un instrument al vorbirii. Ieșind din gura “balaurului”, a “fiarei” și a “proorocului mincinos”, aceste trei duhuri necurate reprezintă politica pe care această întreită uniune religioasă o proclamă lumii, despre care se vorbește în cap. 17:2 ca fiind vinul Babilonului (vezi cap. 16:14; 17:2,6).

Balaurului. Vezi cap. 12:3; 13:1. Primul membru al acestei întreite uniuni religioase este în general identificat fie cu spiritismul, fie cu păgânismul. Într-adevăr, mulți păgâni se închină duhurilor și practică diferite forme de spiritism, asemănătoare mai mult sau mai puțin cu spiritismul modern așa cum este el practicat în țările creștine.

Fiarei. Vezi cap. 13:1; 17:3,8.

Proorocului mincinos. Evident este identificat cu cea de-a doua fiară din cap. 13:11–17 (vezi v. 11), care sprijină prima fiară din v. 1–10, și care prin minunile sale pe care i s-a dat putere să le facă înaintea fiarei (v. 12–14), înșală pe oameni să facă o “icoană” acesteia. Compară cu cap. 19:20; 20:10.

Trei duhuri necurate. Susținătorii ambelor puncte de vedere sunt de acord în identificarea “balaurului”, a “fiarei”, și a “proorocului mincinos” cu spiritismul modern (GC 561,562), sau păgânismul, papalitatea, și protestantismul apostaziat (cf. cap. 13:4,14,15; 19:20; 20:10). Aceste trei duhuri necurate simbolizează evident acest trio de puteri religioase, care împreună constituie “Babilonul cel mare” al zilelor din urmă (cap. 16:13,14,18,19; vezi cap. 16:19; 17:5).

Semănau cu niște broaște. Probabil că nu ar trebui atașată nici o semnificație acestei comparații, care pare a fi intenționată doar pentru a sublinia dezgustul pe care îl provoacă aceste trei duhuri necurate în ochii lui Dumnezeu.

14. Duhuri de draci. Literal și “duhuri demonice”. În Evangheliile termenul “duh necurat” este interschimbabil cu “drac” (vezi Mar. 1:27,34; 3:11,15; 6:7; etc.). Vezi Apoc. 18:2; cf. 5T 472,473.

Semne nemaipomenite. Adică semne din punctul de vedere al valorii lor de

autentificare a pretențiilor, ca atestând puterea și autoritatea persoanei care le face (vezi Vol. V, p. 208). La aceste miracole se face referire și în cap. 13:13,14; 19:20. Manifestări supranaturale de diferite feluri constituie mijloacele prin care Satana, lucrând prin diferiți agenți umani, are succes în unirea lumii în spatele scopului său de a-i distruge pe cei care sunt unica barieră în fața dominării sale incontestabile asupra omenirii.

Împărații pământului. “Împărații” sunt puterile politice ale acestui pământ, în contrast cu întreita uniune religioasă din v. 13 (vezi comentariile respective), care adună națiunile pământului pentru o unire în campania de distrugere a poporului lui Dumnezeu (9T 16; GC 562,624). Această combinație religioasă și politică (vezi cap. 17:3) aspiră să preia conducerea lumii. Conform primului punct de vedere acești “împărați” reprezintă popoarele din apus, în contrast cu “împărații din răsărit” (cap. 16:12), națiuni orientale. Conform celui de-al doilea punct de vedere expresia “împărații pământului întreg” include atât popoarele răsăritene cât și pe cele apusene (vezi v. 12). Pentru mai multe informații cu privire la identitatea “împăraților pământului” și a succesului lor temporar în acest plan vezi cap. 17:2,12,14; vezi v. 12; cf. 7T 182.

Să-i strângă. Conform primului punct de vedere această adunare reprezintă pregătiri politice și militare în partea “împăraților pământului întreg”. Conform celui de-al doilea punct de vedere se referă la eforturile înaintate de întreita uniune religioasă pentru a-și asigura o acțiune compactă din partea puterilor politice ale pământului în planul lor de a face război rămășiței poporului lui Dumnezeu.

Războiul. Susținătorii ambelor puncte de vedere sunt de acord că diferitele aspecte ale aceleiași bătălii sunt descrise în cap. 14:14–20; 16:12–19; 17:14–17; 19:11–21; cf. 6T 406. Conform primului punct de vedere aceasta este în primul rând o bătălie politico-militară ce va fi dusă în valea Meghido între popoarele Răsăritului și

Apusului (vezi cap. 16:12,13). Conform celui de-al doilea punct de vedere această bătălie este una în care națiunile se unesc pentru a distruge pe poporul lui Dumnezeu, și este deci, în primul rând un conflict religios.

Zilei celei mari. Adică ziua mâniei lui Dumnezeu (vezi v. 1). Vezi Isa. 2:12.

Dumnezeului Celui Atotputernic. Vezi cap. 1:8.

15. Iată. Sau, “Vezi”.

Eu vin ca un hoț. Pentru toți necredincșii (vezi 1 Tes. 5:2,4; 2 Pet. 3:10; cf. Mat. 24:43; Luca 21:35).

Ferice. Vezi Mat. 5:3.

Cel ce veghează. Vezi Mat. 24:42. Sfinții trebuie să fie treji și vigilenți, altfel vor fi înșelați (vezi mai sus la “Eu vin ca un hoț”).

Își păzește hainele. Adică rămâne stăruitor în credință și în caracter și cu totul loial lui Dumnezeu. Vezi Mat. 22:11.

Ca să nu umble gol. Adică să-și piardă acoperământul caracterului ca rezultat al cedării credinței lui. Compară cu cap. 17:16.

Să i se vadă rușinea. Adică a vedea că și-a supus credința altuia. Chiar dacă destinul fiecăruia a fost stabilit la vremea cercetării (vezi cap. 22:11), poporul lui Dumnezeu nu trebuie să-și permită o delăsare a vigilenței. Mai degrabă ei trebuie să fie din ce în ce mai atenți pe măsură ce Satana își intensifică înșelăciunile sale.

16. I-au strâns. Pentru procesul adunării vezi v. 14. Susținătorii ambelor idei sunt de acord că această adunare are loc sub cea de-a șasea plagă, dar bătălia în sine este purtată sub cea de-a șaptea (vezi Smith, *op. cit.*, p. 702; vezi Apoc. 16:12,17). Conform primului punct de vedere forțele militare ale pământului sunt adunate împreună în valea Meghido literală, în nordul Palestinei (vezi vs. 12,14). Conform celui de-al doilea punct de vedere împărații pământului sunt uniți în cuget și în planuri (vezi cap. 17:13,17). Compară cu Ps. 83:4,5.

Locul. Gr. *topos*, “loc” care este folosit diferit ca localizare geografică, ca “loc” într-o carte, statut, sau figurativ ca “stare”,

“situație” ca în Faptele Ap. 25:16 (“putința”) și Evr. 12:17. Conform primului punct de vedere, care pune accentul pe implicațiile geografice, acesta s-ar referi la valea Meghido, câmpul Isreel din nordul Palestinei (vezi Apoc. 16:12,14). Conform celui de-al doilea punct de vedere, care pune accentul asupra semnificației simbolice a diferitelor expresii din vs. 12–16 (vezi v. 12), acesta va fi o “stare”, un mod de gândire cu care se adună împărații pământului – înțelegerea de a anihila poporul lui Dumnezeu (vezi cap. 16:14; 17:13).

Pe evreiește. Probabil Ioan a intenționat să-și direcționeze cititorii asupra unui studiu al Armagedonului ca termen “ebraic” pentru a revedea istoria ebraică și a înțelege astfel numele criptic.

Armagedon. Gr. *Harmageddōn*, o transliterare din ebraică după cum spune Ioan. Indicația textuală (vezi cap. 1:3) favorizează redarea *Harmageddōn*, dar poate fi citată și pentru redările *Armegedon*, *Armagedō*, *Mageddon*, și altele. În lumina faptului că nici o locație geografică nu a purtat vreodată acest nume, după cât se știe până acum, semnificația acestui termen nu este imediat lămurită. Dealtfel opiniile diferă în ceea ce privește care cuvânt sau cuvinte ebraice sunt reprezentate de transliterarea greacă. Redarea *Harmageddōn* vine din două cuvinte ebraice, primul ar fi putut fi *’ir*, “cetate” deși mult mai probabil *har*, “munte”. În orice caz unele manuscrise antice omit cu totul prima silabă *ar-* sau *har-*.

Pentru a doua parte a numelui, *-mageddōn*, au fost sugerate două derivații diferite: (1) Că *-mageddōn* vine din ebraicul *megiddo* sau *megiddon* (1 Împ. 9:15; Zah. 12:11), orașul antic Meghido, care a dat numele său unei trecători (văi) prin munții din sud-vest, văii Isreel în nord și nord-est (2 Cron. 35:22), râului Chison (Jud. 4:7,13; 5:19,21), care curge prin vale. (2) Că *-mageddōn* vine de la *mo’ed*, cuvântul ebraic folosit în mod obișnuit în Vechiul Testament pentru “apropiere [adunare]” (Exod. 28:43; 29:4,10,11,30,32;

etc.), pentru o anumită “sărbătoare” (vezi Lev. 23:2), și pentru “strângere” și “locuri de adunare” (Plân. 1:15; 2:6). Prima derivație leagă numele compus Armagedon de mediul geografic și istoric al anticului Meghido, în timp ce a doua sugerează o posibilă legătură cu marea luptă dintre Hristos și Satana.

În Isa. 14:13, unde *har-mo’ed* este tradus “muntele adunării”, și desemnează muntele pe care a stat templul lui Solomon, la nord de Ierusalimul antic, Lucifer este reprezentat ca aspirând la poziția de înlocuitor al lui Dumnezeu ca conducător suprem al lui Israel (vezi comentariile respective). Compară cu “Cortul întâlnirii” (Exod. 33:7; etc.).

Susținătorii primului punct de vedere asupra Armagedonului consideră această derivație ca venind de la ebraicul *har-megiddo*, “muntele Meghido”, și interpretează numele așa cum este folosit în Apoc. 16:16 în termenii mediului geografic și a contextului istoric al orașului antic Meghido. Susținătorii celui de-al doilea punct de vedere înțeleg prima derivație simbolic, adică în termenii unor evenimente istorice ale Vechiului Testament asociate cu vecinătatea anticului Meghido (vezi Jud. 4:4 la 5:31, în special cap. 5:31; cap. 6:33 la 7:25; 1 Împ. 18:36–40; Ps. 83; cf. 2 Cron. 35:20–24), dar fără a atribui o semnificație geografică termenului Armagedon în Apoc. 16:16 (vezi v. 12). Ei înțeleg a doua derivație, *har-mo’ed*, tot la fel simbolic, pe baza folosirii ei în Isa. 14:13, în termenii marii lupte dintre Hristos și Satana (vezi Apoc. 12:7–9,17; 17:14; 19:11–21).

17. Al șaptelea. Cu privire la semnificația numărului șapte în Apocalipsa vezi cap. 1:11.

În văzduh. Indicația textuală (vezi cap. 1:3) atestă redarea “peste văzduh” (vezi v. 8). Efectele acestei plăgi par a fi universale.

Scaunul de domnie. În alte cuvinte, afirmația constituie o proclamație oficială a Stăpânului universului (vezi cap. 4:2–5).

Un glas tare. Evident este vocea lui Dumnezeu. Compară cu cap. 1:10. Vezi GC 635,636; 1T 353,354.

S-a isprăvit. Aceleași cuvinte sunt exprimate a doua oară, la creațiunea noului pământ (cap. 21:6). Cuvinte asemănătoare – “S-a sfârșit” – au fost spuse de Domnul nostru pe cruce (Ioan 19:30) atunci când Și-a adus slujirea jertfitoare la bun sfârșit, asigurând astfel succesul Planului de mântuire. În contextul din Apoc. 16:17 anunțul dramatic marchează momentul când descoperirea tainei fărâdelegii este completă, când adevăratul caracter al uniunii religioase și politice universale din vs. 13,14,19, este demascat (vezi comentariile respective și cele de la v. 1).

Dumnezeu permite forțelor răului să avanseze până la punctul unui aparent succes în sinistrul lor plan de a eradica poporul lui Dumnezeu. Atunci când este dat decretul de moarte (vezi v. 14), iar cei răi se năpustesc cu strigăte de triumf în anihilarea sfinților (GC 631,635; EW 283,285), vocea lui Dumnezeu este auzită declarând: “S-a isprăvit”. Această declarație sfârșește timpul strâmtorării lui Iacov (cf. v. 15), eliberează pe sfinți, și dă semnalul pentru cea de-a șaptea plagă (EW 36,37,282–285; GC 635,636; 1T 353,354).

18. Fulgere. Sau, “raze de fulgere”.

Glasuri. Sau, “sunete”, “zgomote”. Compară cu cap. 4:5; 8:5; 11:19. Ceea ce declară “glasurile” poate fi similar cu declarația din cap. 11:15 (cf. GC 640).

Tunete. Sau, “bubuituri de tunete”.

Un mare cutremur de pământ. Este vorba de un cutremur literal din moment ce se face asemănarea cu altele din trecut (vezi v. 1; cf. vs. 20, 21), dar însoțit probabil și de un cutremur simbolic, care clatină Babilonul tainic (v. 19). Așa cum un cutremur literal lasă o cetate literală în ruine, tot la fel un cutremur simbolic aduce ruină și pustiire asupra “Babilonului celui mare” (vezi cap. 17:16; 18:6–8,21). Întreita uniune din vs. 13,14 se prăbușește (cf. Isa. 28:14–22).

Cum... n-a fost. Atât literal cât și simbolic.

19. Cetatea cea mare. Adică Babilonul tainic (vezi cap. 17:5,18; 18:10).

A fost împărțită în trei părți. Babilonul tainic al ultimelor zile este format din papalitate, protestantismul apostaziat și spiritismul modern (vezi vs. 13,14). La glasul lui Dumnezeu (cap. 16:17; 17:17) această întreită uniune de organizații religioase apostaziate își pierde coeziunea, unitatea și puterea de a acționa. Compară cu Hab. 3:3–16.

Cetățile Neamurilor. Continuând simbolul unui cutremur ce clatină cetatea literală, Ioan se referă acum la organizațiile politice de pe pământ reprezentate în vs. 13,14 ca fiind “împărații pământului” – printr-un simbol similar. Pentru a vedea compatibilitatea termenului de “cetate” în reprezentarea organizațiilor religioase apostate de pe pământ, iar “cetățile” ca fiind aliații lor politici, vezi cap. 11:8; 17:18.

S-au prăbușit. Forțele politice ale pământului își pierd și ele starea lor de coeziune a planurilor pentru care s-au adunat sub cea de-a șasea plagă (vezi vs. 14,16; cap. 17:13,17). Are loc printre ei o teribilă trezire la momentul în care glasul lui Dumnezeu anunță eliberarea poporului Său din mâna dușmanilor lui (vezi GC 636,637,654). Acum, componenții de odinioară ai combinației universale religioase și politice din cap. 16: 13,14 încep să se lupte între ele, iar cei “zece împărați” din cap. 17:12–16 se răzbună asupra Babilonului tainic (vezi cap. 17:17). Pline de furie, oștirile pământeste ridică împotriva liderilor lor și unele împotriva altora armele cu care își propuseseră anterior să îiucidă pe sfinți (vezi EW 290; GC 656). Peste tot este luptă și vărsare de sânge (vezi cap. 14:20).

Când Hristos apare, zăngănitul armelor și tumultul bătăliei pământeste sunt reduse la tăcere de oștirile cerului care coboară. “Locuitorii pământului – preoți, conducători, și oameni bogați și săraci, mari și mici – cad într-o luptă nebunească a propriilor lor porniri înfocate și având asupra lor teribila mânie neamestecată a lui Dumnezeu” (GC 657). Pentru o descriere mai amănunțită a acestei bătălii vezi cap. 17:14; 19:11–21; cf. EW 282,290; GC

656,657. Compară cu descrierea remarcabil de asemănătoare din Ios. 10:7–14; Jud. 7:19–23; 1 Sam. 14:19,20; 2 Cron. 20:22–24; Isa. 19:2; 34:8–10; 51:21–23; 63:1–6; Ier. 25:12–15, 29–38; Eze. 38:14–23; Hagai 2:22; Zah. 14:13.

Și-a adus aminte. Vezi cap. 18:5. Aceasta este o expresie biblică obișnuită ce denotă sosirea ceasului când judecata divină trebuie adusă la îndeplinire (Ps. 109:14; Eze. 21:23, 24; cf. Ier. 31:34).

Babilonul cel mare. Vezi cap. 14:8; 17:1,5.

Ca să-i dea. Compară cu cuvintele profeților cu privire la Babilonul literal (Isa. 51:17,22; Ier. 25:15,16).

Potirul. O expresie biblică obișnuită ce denotă suferințele și judecățile aduse la îndeplinire (vezi Ps. 11:6; 75:8; Isa. 51:17,22,23; Ier. 25:15–17,28; 49:12; Mat. 26:39). Pentru a vedea natura potirului cu băutură dat Babilonului tainic vezi Apoc. 17:16; 18:5–8; cf. cap. 14:10.

Vin. Vezi cap. 14:10; cf. cap. 17:2.

Furiei. Vezi v. 1.

Mâniei Lui. Vezi cap. 14:10; 16:1.

20. Toate ostroavele. Convulsiile pământului descrise aici sunt rezultat al cutremurului din v. 18. Compară cu cap. 6:14.

Munții. Compară cu cap. 6:14.

21. Grindină mare. Pentru comentarii asupra plăgii cu grindină din Egipt vezi Exod. 9:18–32. Pentru a vedea grindina ca instrument al judecății divine vezi Ios. 10:11; Eze. 13:11,13, iar ca instrument al judecății divine în ziua cea mare a mâniei lui Dumnezeu vezi Isa. 28:17,18; 30:30; Eze. 38:22; Apoc. 11:19.

Un talant. Estimat diferit ca având între 128 și 176 kg.; (vezi “Talent,” *SDA Bible Dictionary*).

Au hulit pe Dumnezeu. Pentru a treia oară cei asupra cărora cade blestemul lui Dumnezeu, descoperindu-se astfel cumplita lor ură față de El, chiar în mijlocul celor mai severe judecăți ale Sale (vezi vs. 1,9,11).

COMENTARIILE ALE *Ellenei White* LA CAPITOLUL 16

Versete Referințe în *Spiritul Profetic*

1	EW 64, 120, 124; TM 432; 5T 212
2	GC 445, 449
2–6	GC 628
5	TM 432
8, 9	GC 628
9–11	EW 282, 289
13, 14	EW 262; GC 561; 5T 451;
14	EW 87; GC 556, 624; ML 308
15	COL 319; DA 635
16	6T 406
17	FE 363; GC 613, 636; PP 509; 1T 184; 7T 235
18	GC 637; PP 110
19	FE 363
19–21	GC 637
20, 21	PP 110
21	PP 509